

Emberbarát

ב"ה

A NAGY FUVAROS UTCAI TEMPLOMKÖRZET HETILAPJA

XVIII. évfolyam 36. szám

2022. június 10. - 5782. sziván 11.

HETISZAKASZ **MÓZES IV. NÁSZÓ (נשא)**

Ezt a hetiszakaszt mindig Sávuo utáni szombaton olvassuk. Tartalma igen változatos. A Leviták megszámllálása és munkabeosztása a Szentélyben a hetiszakasz eleje. Ezt követi a házasságtörő asszony „próbája”, majd a Názir törvénye, hogy haját megnövéssze, szeszes italt nem ihat és milyen áldozatot mutat be az „önmegtartóztatás” befejeztével. A Szidra a pusztai Szentély felavatásával fejeződik be.

Még a befejezés előtt olvashatjuk a legfontosabb részt, a kohaniták áldását. Az áldás szövege mind a mai napig használatos a zsidó liturgiában. „Jövérechecha” áldjon meg az Isten és őrizzen meg, fordítsa feléd kegyesen orcáját, forduljon Isten hozzád és áldjon meg „békével”. Az áldásszöveg után így szól az írás: „Áldják meg nevemmel Izráelt és én megáldom őket” (Lev.VI 7).

Ezzel a szöveggel áldja meg az apa gyermekeit péntek este. Ezzel záródik az esketési, vagy a bármicve szertartás a templomban, és ezt az áldást mondják a kohaniták ünnepekkor (Izráelben minden nap!)

A hagyomány szerint 7 neve van az Istennek. Egyik - talán a legfontosabb - neve: Béke! A Midrás szerint nagy a béke ereje, mert az áldás minden szava benne van és magának Istennek is Salom, az az Béke a neve. Nem véletlen, hogy a béke áldását elsősorban a kohaniták alkalmazzák a Szentélyben. Ők Áron főpap leszármazottai és Áronról mondja a Talmud, (Atyák mondásai 4 fej.) hogy ő nemcsak békeszerető volt, hanem utána ment a békének. („Rodéf salom”)

Izráel népe magáévá tette Áron békeszeretét és egész történelme során békére törekedett. Nem véletlen, hogy köszöntésünk is Salom = béke veled-veletek. Talán nincs még egy nép a világon, mely annyira küzdött a békéért, mint a zsidó nép. R. Jochanan Ben Zákáj, a Rómával való békét kereste, mikor felállította Jávneban a Szentély pusztulása után az első Szanhedrint (i.sz.70). A 2000 éves gálut során mindent megtettünk, hogy békében éljünk a „gazdanép” keretében. Ősatyánk Ábrahám engedett unokaöccsének, Lótnak az ország felosztásában a béke kedvéért (Gen.12.fej.)

A Második Szentély építéskor nagy volt a kishitűség, mikor a szegényes új Szentélyt összehasonlították a régi pompájával. Erre úgy szólt Chágáj próféta: „Nagyobb lesz az új Szentély tisztelete a réginél - szól a seregek Ura -, mert e helyen békét teremtek” (Chágáj 1 / 9). Izráel békeszeretete talán a csúcsra érkezett az „idők végéről” szóló próféciaival. „És lészen az idők végén szilárdan áll majd Isten háza a hegyek ormán, mely magasabb lesz minden hegynél és népek özönlenek feléje.

Sokan jönnek majd oda és szólnak: menjünk Jákob Istenének házához, tanítson az útról, melyen járunk. Mert Cionból jön a Tan és Isten szava Jeruzsálemből... És összetörik a kardokat ekevassá, és dárdáikat szőlővágó késekké, egyik nép nem emel fegyvert a másik ellen és nem készülnek többé háborúra” (Jes. 2 / 2-4)

Forrás: Menáchem Meron: **Az élő Biblia** című könyve

Shabat Shalom!

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

NÁSZÓ

A JÓ KERÍTÉS

Két szokatlan téma került egymás mellé Mózes IV. könyvének 5. és 6. fejezetében: a **názir** és a **szotá**.

A **názir** egy olyan ember, aki önmegtartóztatási fogadalmat tesz, mely magában foglalja a bor, a szőlőlé vagy bármi más fogyasztását, ami a szőlővel kapcsolatos. Az önmegtartóztatási időszak leteltével a **názir** egy áldozatot hoz és megborotválkozik.

A **szotá** egy olyan asszony, akit a férje figyelmeztetett, tartózkodjon egy bizonyos embertől, aztán mégis látták őt, hogy a felszólítás ellenében cselekedett. Őt elviszik a Szentélybe. Ha ártatlannak vallja magát, innia kell egy speciális vízből és egy feszültségekkel teli szertartáson kell keresztülmennie, hogy bebizonyosodjon az ártatlansága. Bár ezek a bibliai események és részletek a mai ember életén kívül esnek, mégis lényegük az élet egy alapvető aspektusát érinti, és ugyanolyan aktuális, mint régen. Dióhéjban: miként tudjuk megelőzni, hogy olyan dolgot cselekedjünk, amiről tudjuk, hogy nem helyes?

A **szotá** – akiről azt feltételezik, hogy házasságtörést követett el – kap egy esélyt, hogy tisztára mossa a nevét a Szentélyben elvégzett szertartás által. A **názir** önként vállalja az önsanyargatást, rendszerint egy hónapra.

Az előbbi az illendőség határait lépte át, az utóbbi mesterséges korlátokat állít fel.

Még ha a **szotá** nem is követett el házasságtörést, de illetlenül viselkedett és ez gyanúba keverte.

A **názir** tisztának és szentnek látszik. Mégis mindkettőjüknek egyformán vétekáldozatot (*chátát*) kell hozni. A Talmud kérdezi, hogy a **názir**nak miért kell ezt az áldozatot hoznia? Nemcsak, hogy nem tett semmi rosszat, de úgy tűnik, hogy túlteljesíti a kötelességét, azzal, hogy önmegtartóztatási fogadalmat tesz. A Talmud válasza, hogy a **názir** azáltal, hogy megengedett örömeiktől tartózkodik, elfordul az Örökkévaló gyönyörű világától.

Miért veszi magára a **názir** az önmegtartóztatási fogadalmat? Mert úgy érezte, hogy közel áll egy szabály áthágásához. Ha nyitva tartjuk a szemünket, ami azért időnként előfordul, láthatjuk a saját „*jécer háránkat*” (olyan hajlam, mellyel spirituális károkat okozunk magunknak), és akkor lehetőségünk van tenni valamit. Utána visszatérünk a status quo-hoz és nem vesszük észre hibáinkat. Egy pillanatra hatalmába kerít a józan ész. Ha ezt nem használjuk ki, elszalasztjuk a lehetőséget.

A **szotá** egy figyelmeztetés, hogy időnként az ember egy sugallat hatására helytelenül cselekszik, mint például házasságtöréskor. Ahhoz, hogy megvédjük magunkat ezektől az impulzusoktól, gondoskodnunk kell róla, hogy a környezetünkben ne legyen ilyen ösztönzés. Gondolnunk kell a személyes korlátozásokra, melyeket sokszor magunknak kell kialakítani.

Két, klasszikusnak számító zsidó könyv foglalkozik a személyiség fejlesztésével: *A szívek kötelességei* (Rabbi Bachya Ibn Pakuda XI. századbeli műve, mely eredetileg arabul íródott) és az *Egyenesek ösvénye* (Rabbi Moshe Chaim Luzatto 1740). Ezek a könyvek az önmegtartóztatást helyénvaló lépésnek tartják a spirituális növekedéshez vezető úton.

Természetesen ez, mint életmód, szembemegy az Örökkévaló akaratával, de helyes eszköz arra, hogy legyőzzünk egy belső vágyat. Nehéz egyszerre élni a mindennapi életet – házasság, gyerekek, munka – és ugyanakkor emelkedettnek is lenni. Könnyű úgy spirituálisnak lenni, ha az ember elhagyja a társadalmat és elvonul a természetbe meditálni.

A világ nem véletlenül lett így teremtve. Úgy kellene viszonyulnunk a világhoz, ahogy az Örökkévaló teremtette. De időnként el kell vonulnunk; kell egy hely és egy kis idő, hogy egyedül legyünk, hogy összeszedjük magunkat és emlékeztessük magunkat az igazi feladatunkra.

Aztán vissza kell térnünk az élet napi kihívásaihoz.

A **názir** a korlátokat szimbolizálja, mert bár elsősorban a bortól tartózkodik, a tiltás vonatkozik a szőlőre, mazsolára, ecetre, szőlőmagra és mindenre, ami akár távolról is kapcsolatos a borral. A korlátok segítik a **názirt**, hogy ne menjen bor közelébe, mely az önmegtartóztatás valódi tárgya...

A Pirké Ávot elején az első erkölcsi tanítás tanácsolja, hogy állítsunk magunknak korlátokat. Mindnyájunknak szüksége van határookra. Minél jobban megismerjük magunkat, annál világosabb lesz, hová kell állítanunk ezeket a korlátokat.

NÁSZÓ

Számold meg Kehát fiait

Egy mondat a Hetiszakaszból:

„És szólt az Örökkévaló Mózeshez, mondván: Szólj Áronhoz és fiaihoz, mondván: Így áldjátok meg Izrael fiait, mondván: nekik: Áldjon meg téged az Örökkévaló és őrizzen meg téged világíttassa az Örökkévaló; neked az ő színét: és könyörüljön rajtad fordítsa feléd az Örökkévaló az ő színét és adjon neked békét. Tegyéek nevemet Izrael fiaira és én megáldom őket.” (Mózes IV. 6. 22-27.)

A Gersoni család férfi tagjainak számát kellett felvenni, mert a hetiszakaszc részletezi a leviták kötelességeit, a frigysátor szolgálatával kapcsolatban. Harminc évestől ötven éves korig látták el feladatukat. A következő szakaszban 25 évet jelöl meg az Írás, bölcseink szerint a betanítási idő öt esztendő volt, a tényleges szolgálat tehát harminc éves kortól kezdődött. A számbavétel természetesen a Merári és a Keháti család fiaira is vonatkozott. A rendkívül tartalmas szidra a házasság tisztaságával is foglalkozik. Ha egy férfit megszáll a féltékenység szelleme és feleségét balgasággal (hütlenséggel) vádolja, de nem volt rá bizonyíték, tanú, akkor vigye a paphoz asszonyát, aki megittatta az átokhozó keserűség italával, ha vétkezett, megbetegedett. De ha ártatlanul hurcolták meg, akkor bölcs gyermekei születtek, nagy tudósok. Ez az egyetlen Isteni ítélet, amely Mózes könyvében szerepel. Ezt a gyakorlatot – a mert egyoldalúan csak az asszonyt érinti – Johanan ben Zakkaj hatályon kívül helyezte.

Néhány dolgot azonban érdemes megemlíteni. Áll az Írásban, hogy kibontotta a pap a megvádolt nő haját. Ezek szerint a szemérmes asszony bekötötte a fejét. A hajkibontás a megszégyenítés eszköze volt. Viszont megtudjuk, a férjes asszony az ókorban esküvő után nem vágatta le a haját. Ez a középkorban vált szokássá, így védekeztek az asszonyok a martalócok támadása ellen. Később, amikor ez a veszély nem fenyegetett, a rabbik úgy látták, a rituális fürdőben való megmártózás hajkorona nélkül könnyebben történik. Ezért meghagyták a házasság utáni hajlevágást.

Foglalkozik a szidra a názir fogadalommal. Legalább 30 napra tették a megtartóztatást, a fogadalomtevő megnövesztette a haját, nem fogyasztott bort. A nagyerejű Sámson is názir volt. Őt már születése előtt felajánlották erre a tisztségre szülei. Amikor a fogadalom ideje lejárt, engesztelő áldozatot kellett hoznia. Miért? Hiszen a jámborság jele, a lemondás az élet örömeiről, például a borról. A felesleges önsanyargatás nem kedves a Teremtőnek. Ha oka van rá, mert beteg a gyerek, ellenség szállja meg az országot vagy veszélyeztetni megszállással, akkor indokolt a fogadalomtétel. Bár ez a magatartás az élet rendjétől való eltérés. Ezért a Názir idő lejártakor szükséges az engesztelő áldozat.

Bizonyos názirszágról mi is tudunk beszámolni. A náci megszállás idején többen voltak, aki heti kétszer böjtöt vállaltak arra az időre, amíg a megszállás tartott.

A papi áldást a Jövorechehát is a hetiszakaszc tartalmazza. A kohénok a jellegzetes kéztartással nálunk évi 13 alkalommal, Izraelben minden nap megáldják a híveket. Illetve kéri a Teremtőtől, hogy fordítsa felénk az arcát, örködjön fölöttünk, küldje ránk áldását, szerezzen nekünk békét. E szertartásnál a kohén nem helyettesíthető. Viszont az áldás e formában a családi ház ablakán is bekopogott. (A jellegzetes kéztartás nélkül.) Péntek és ünnep este a szülő e mondatokkal áldja meg gyermekeit, családját. Az Amidában az előimádkozó is tolmácsolja e szavakat.

Amikor felállították a pusztai Szentélyt, a fejedelmek – törzsek vezetői – áldozatot mutattak be a Teremtőnek. Elsőnek Áron sógora, Náchson ben Aminadav elismerésként, hogy a Vörös Tengerbe ő lépett be elsőnek, amikor közeledett az egyiptomi üldöző sereg, jó példát mutatva a népnek. Amikor az ajkához ért a víz, akkor hasadt meg a tenger és Izrael gyermekei száraz lábbal jutottak át a túlpartra. Chanukakor a Szentély újra avatásának ünnepén ezt a tórai részt olvassák fel.

NÁSZÓ

NEM ELÉG NEKED AMIT A TÓRA TILT?!...

„Ha fogadalmat teszel Istennek, ne halogasd teljesítését - - - teljesítsd amit megfogadtál. Jobb, ha nem teszel fogadalmat, mint ha fogadalmat teszel és nem teljesíted” (Prédikátor, 5, 3-4).

Szakaszunk olvasása közben önkéntelenül ez a prédikatori vers jut eszünkbe. Nászó szakaszának egyik fejezete szabályozza a fogadalomtevő státusát és azt nagyon szűk keretbe szorítja. A zsidó fogadalmár nem remete – ahogy egyes fordítások nevezik – nem is szerzetes, sőt még csak nem is önmegtartóztató, aki cölibátust vállal magára.

Hanem mi?

Íme szakaszunk előírja, hogy aki názir fogadalmat tesz, annak tilos bort és szeszes italt inni és szőlőt enni. Az egész fogadalom – ha nem kötötte ki másként - 30 napra van maximálva. Ezenkívül tilos haját és szakállát nyírnia és kell hagyni, hogy vadon nőjön valamint halottat sem volt szabad érintenie.

Ennyi lenne az egész?

Igen.

A fogadalom letelte után a fogadalmárnak áldozatot kell hoznia és utána lenyirhatja haját, szakállát.

A fogadalmár, vagyis a názir, egyfajta szentséget vállalt magára. Ahogy a kohanitáknak munka közben tilos volt bort inniük és halottat érinteniük – ezt elvárja a Tóra a fogadalmat tevőtől is. Aki önkéntesen magára vállal bizonyos megszorításokat, amikre a Tóra nem kötelezi őt – az bizonyos fokú szentes életet él és ennek a külsőségeiben is meg kell nyilvánulni. Részeg fogadalmár – akárcsak részeg kohanita - a zsidó felfogás szerint elképzelhetetlen.

* * *

Bár a Tóra itt egy egész fejezetet szentel a fogadalmárnak és előírja viselkedési normáit és bár a Talmud egy teljes traktátust szentel a fogadalmaknak (Nedárim) – ez nem jelenti azt, hogy a zsidó felfogás egyértelműen pozitív beállítottságú, ami a fogadalmakat illeti. A Talmudban van egy különvélemény, amely szerint a fogadalmárnak azért kell áldozatot hozni, miután letelt fogadalma ideje – hogy vezekeljen vétkéért. És mi a vétke? Az hogy megvonta magától a bor örömét! (Nedárim 6a).

A fogadalomból – ha nem kötötte ki mennyi időre – 30 nap után „szabadul” a fogadalmár, miután meghozta a kötelező áldozatot. Napjainkban, amikor nincs Szentély és nem lehet áldozatot hozni – a fogadalom örökké tartana. Ezért vezették be hogy az újév (Ros hasana) előtti napon, a zsidó ember elmond a zsinagógában egy előirt szöveget (benne van az imakönyvekben) amelyben kéri társait – akik erre a célra egy ad hoc bíróságot alkotnak – mentsék fel őt a tudatos vagy tudatalatti fogadalmaktól, amelyeket év közben magára vállalt. Azok is elmondanak egy szöveget, majd azt mondják háromszor „Fel vagy oldva” és ezzel a fogadalom annulálódott.

A történelemből jól ismert Sámson esete, aki egész életében fogadalmár volt, bort nem ivott és a szőlőskert közelébe sem ment és amikor csalfa módon Delila, egy filiszteus nő, elárulta és levágták hajfonatait – elvesztette legendás erejét és a filiszteusok kezébe került. (lásd Bírák, 13-17 fejezetek valamint Az Ősi Forrás (15) Nők a Bibliában, Delila történetét).

Volt, aki hét évre szóló fogadalmat tett, mint Helena királynő (lásd uo). Minden időben voltak zsidók, akik Istenhez való ragaszkodásukat ilyen vagy olyan fogadalommal akarták demonstrálni. A korok exegetái különböző módon reagáltak erre és kommentálták a jelenséget.

A Talmudban negatív példát látnak a Názir jelenségében és ezt a „szomszédsággal” indokolják. Ugyanis szakaszunkban a fogadalmár törvénye közvetlenül a hűtlen asszony fejezete után jön, mondván ezzel, hogy „aki látja mi történik a hűtlen asszonnyal, aki kihívta férje gyanúját – az vigyázzon magára és elsősorban őrizkedjen a bortól és szeszes italtól...” (Szóta,2a).

* * *

Abarbanel, Mose Alsech és mások a fogadalomban egyfajta szentségfokozatot látnak, amit a Tóra megállapított, illetve lehetővé tett, a kohanitán és levitán kívül. Amazok születéstől fogva birtokolják ezt a fokozatot, míg a fogadalmárok ezt önszándékból érhetik el.

Már utaltunk arra hogy a zsidó fogadalmár nem volt remete, sem szerzetes, hanem valami egészen más. Lássuk mint mond erről rabbi Ovádja Szfornó, a neves középkori exegeta:

„A zsidó fogadalmár nem sanyargatja magát fölösleges böjtökkel, amelyek Bölcsseink szerint csökkentik az ember erejét és ezáltal kevesebbet tanul és nincs ereje a micvákat teljesíteni (ld Táánit 11,b), vagy olyan önkínzó cselekedetekkel mint bizonyos álszent papok, hanem lemond a borról és ezzel csökkenti az élvhajhászást és fékezi ösztönét...”. A hosszú haj növesztésében is azt látták, hogy ezzel lemond a fogadalmár maga szépítgetéséről és ezáltal sikerül neki szellemibb, fennköltebb életet élni.

Ez és egyéb hasonló vélemények (a továbbiakban Maimonidés) azt sugallják hogy a zsidóság nem nézi túl jó szemmel a sanyargató fogadalmakat és a Tóra itt adott törvényei tulajdonképpen az arany középutat vannak hivatva bemutatni. Egyrészt a hedonista élvhajhászást, másrészt az önsanyargató, a világot feketében látó életszemléletet akarja a Tóra eliminálni, amikor azt mondja: nem elégszel meg azzal a szentségfokkal amit a Tóra előír? Szentebb akarsz lenni? Tessék: tedd ezt és ezt, rövidre fogott fogadalmat, a három előirt feltétel alapján és ezzel kész. Utána hozzáld áldozatot!

Maimonidés írja az Elvek fejezetében:

Ha az ember azt találná mondani: mivel az irigység, a vágyak és a megbecsülés kívánása és megkövetelése, rossz, negatív dolog, amelyek az embert elveszejtik a világból – magam mögött hagyom őket és eltávolodok az ellenkező irányban. Olyannyira, hogy nem eszik húst, nem iszik bort, nem nőül meg, nem lakik szép lakásban és nem öltözik szépen, hanem zsákruhát ölt, ahogy a népek papjai teszik – ez egy nagyon helytelen út és tilos ezen járni; aki ezt az utat járja – vétkesnek minősül, hiszen ahogy mondták Bölcsseink, a fogadalmár aki csak a bort vonta meg magától, kell hogy engesztelést (áldozatot) hozzon – még sokkal inkább az aki mindent megvon magától. Ezért parancsolták meg Bölcsseink, hogy ne tagadjon meg az ember magától semmit, csak azt amit a Tóra megtiltott és ne vegyen magára, esküvel és fogadalommal olyasmit amit a Tóra megengedett, ahogy azt a jeruzsálemi Talmud bölcsei mondták (Jerusálemi, Nedarim, 9,1): „Nem elég neked amit a Tóra megtiltott, hogy még további tilalmakat veszel magadra?” (Maimonidés, Hilchot Déot, 3, 1).

Baruch Epstein rabbi, a Tórát Tmimá szerzője, egy sor bizonyítékot hoz arra nézve, mennyire igaz van Maimonidésnek a fentiekben. R' Méir Szimche, a dvinszki gáon, nem lát a fogadalmárban követendő ideált, valamit amit érdemes utánózni – hanem egyfajta gyógyszer, ami valakit képes sanyarú szellemi helyzetéből kiemelni..

A zsidó történelem ismer nem egy helyzetet, amikor fogadalmárok megpróbálták magukat a fogadalom alól felmentetni. Ezt a Halacha lehetővé teszi, mégpedig úgy hogy egy Bét Din vagy egy szakavatott rabbi, megismeri a fogadalomtevő személyes körülményeit és arra a meggyőződésre jut, hogy a fogadalmat csak egy bizonyos adott esetben, vagy hiszemben tette. Ha ez nem áll fenn – a fogadalom érvénytelen.

Egyszer – meséli a Talmud - Alexander Jánáj, a Hasmonaeus király idejében, feljött vidékről 300 zsidó fogadalmár, akik keresték a lehetőséget befejezni fogadalmukat. Ez csak a kötelező áldozat által volt lehetséges – fejenként 3 bárány, vagyis összesen 900 bárány. Simon Ben-Sátách, a Szánhedrin feje, aki a király sógora volt, az uralkodóhoz fordult azzal a kéréssel, legyen a szegény fogadalmárok segítségére, abban hogy befejezhessék a – talán elhamarkodottan tett - fogadalmat. Ehhez 900 bárány szükséges – mondta.

Alexander Jánáj sem volt mai gyerek és alkuba bocsátkozott sógorával: legyen fele-fele. A felét én a felét te. Az beleegyezett. Később a király megtudta, hogy Simon nem adott egy megveszekedett bárányt sem. A király becsapva érezte magát és felelőségre vonta sógorát, a „vallási vezetés” fejét.

Simon azt mondta, hogy nem volt becsapás, ő állta az egyezményt: te a nyájadból adtál (450 bárányt) én meg a Tórából, mert találtam lehetőséget 150 fogadalmárt felmenteni és így azoknak nem kellett áldozatot hozni... (Talmud Jerusálemi, Bráhot, 7, 11).

Naftali Kraus

Nagyfuvaros Centenárium 27.

Streit Tibor előljáró és felesége újszülött kislányának **1985.** Raus Hásono második napján tartották névadó ünnepségét a Nagyfuvaros utcai zsinagógában. Raj Tamás, a körzet rabbija a Noémi nevet adta a kislánynak. Beszédében kiemelte a család ragaszkodását vallási hagyományainkhoz és a körzethez.

Körmenet a Nagyfuvaros utcai templomban (Kőbányai fotó)

Mester Tibor, a Nagyfuvaros utcai körzet előljárója — unokája születése alkalmából — két szép térítőt adományozott a templomnak. Az ajándékot Raj Tamás rabbi avatta fel, megemlékezve a család hagyományhű áldozatkészségéről. Az adományozó György nevű fiával együtt járult ebből az alkalomból a Tóra elé.

A Tóra ünnepén

Szimchász Tóra ünnepén az esti intentszteleten a Talmud Tóra növendékei maguk készítette zászlókkal vettek részt a körmenetben. A liturgiái részt Sík Ernő főkantor látta el. A menet élén égő gyertyákkal két gyermek, Deák Dávid és Klein György haladt. Az istentszteletet követően a tálsz alatt összegyűlt gyermeksereget Raj Tamás rabbi áldotta meg. A halvacsorán zsúfolásig megtelt a díszterem. A vendégeket a chászánok, Raj Tamás rabbi, Mester György és Müller Tamás fogadták. Steuermann Antal elnök üdvözölte a megjelenteket, egyúttal elbúcsúzott a budai körzetbe áthelyezett dr. Singer Ödön főrabbitól és köszöntötte a körzet új rabbiját, Raj Tamást, aki az őszi nagyünnepek alkalmával mutatkozott be. Dr. Singer Ödön főrabbi búcsúszavai után Raj Tamás rabbi a Tóra napjainkig ható tanításáról és a körzet hitéleti feladatairól szolt. A rendezvény Galambos József elnökhelyettes, Szegő Artúrné a Nőcsoporth elnökasszonya és leányai, valamint Grünbaum Andor és Flesch Endre lelkes munkáját dicséri.

Heksch Imre és felesége Hajdú Éva újszülött kisleánya, Judit a templomban ünnepélyes keretek között Cháió bász Frajde héber nevet kapta. A családot Raj Tamás rabbi köszöntötte.

Szombati istentsztelet keretében ünnepelte 40. házassági évfordulóját Heksch László és felesége. A jubilánsok közvetlenül a felszabadulás után, ugyanebben a zsinagógában esküdtek örök hűséget egymásnak.

Hatvan esztendővel ezelőtt a Nagyfuvaros utcai templomban avatták bármicvóvá Hantos Ferencet, aki az évfordulón ismét a Tóra elé járult.

Chanukka ünnepség a Nagyfuvaros utcai körzetben

Solaus Szóudausz összejövetelen a híveket Jakab Sándor és László látták vendégül, akik a templom alapítása óta (1922-től) a körzet tagjai és előljárói. A szombat délutáni összejöveteleken Raj Tamás rabbi tartott előadást a zsidó vallás alapelemeiről, a szombatról, az ünnepekről és a zsidó jelképekről.

Sándor főkantor volt, s ez mintha meghatározta volna egész életét, elkötelezte magát a zsidó Novemberben a Magyar Izraeliták Országos Képviselőténél elnöksége — dr. Scheiber

Sándor elhalálózása miatt — dr. Schweitzer József főrabbit nevezte ki az Országos Rabbiképző Intézet igazgatójává.

A MTV Gólyavári esték november 2-i adásában Raj Tamás, a Nagyfuvaros utcai templom rabbija tartott 50 perces előadást "Tudomány és műveltség a Bibliában" címmel.

A december 3-án rendezett Chanukkán Gerendai Endre előljáró köszöntötte a megjelenteket, közöttük dr. Singer Ödönt, a körzet volt főrabbiját. A gyertyagyújtást az 5 éves Klein András végezte, majd Raj Tamás rabbi Chanukka történetéről és napjainkban is érvényes tanításáról

szólt. Ezután Deák Dávid, Koltai Tibor, Müller Judit, Nusbaum Ágnes, Surányi Ágnes és Székely Tamás szavaltak, Székely Szilvia és Mandler Dávid zeneszámokat adtak elő, majd Surányi Katalin és Eszter, Raj Rafael és Ráchel, Klein András, Gáli Gergely, Tamás Ábel és Székely Tibor az élő Menórát mutatták be. A fentiekén kívül szerepelt még Bálint Péter, Fröhlich Erika, Klein György, Koltai Tamás, Müller Zsuzsa. Az ünnepélyt követően a Nőcsoport uzsonnán látta vendégül az apróságokat, majd Raj Tamás rabbi átadta a körzet ajándékait.

... és a Nagyuvaros utcában

(Lacko fo

1986. január 11-én 60-ik születésnapján ünnepélyesen szólították a Tóra elé Gerendai Endrét, a zsinagóga kulturális elöljáróját. Sík Ernő főkantor hagyományos zsoltárdala után Raj Tamás üdvözölte az ünnepeltet. Gerendai Endre "kvaterja" 60 esztendővel ezelőtt a világhírű Sirota dallamok világa mellett. A bori haláltáborból visszatérve hosszú évtizedeken át vezette a templom kórusát.

Szántó Endre és felesége január 25-én, szombat délelőtt ünnepelte 40. házassági évfordulóját.

A Nagyuvaros utcai összejevetel

A Fák újéve alkalmából 15 féle gyümölcssel és süteménnyel feldíszített asztalok várták a híveket. A terem falait a Talmud Tóra növendékeinek szép ünnepi rajzai díszítették. Istentisztelet után Steuermann Antal elnök üdvözölte a híveket. A Talmud Tóra nyolc kis növendéke egy-egy termést jelképezve ünnepi verset szavalt, majd az Anna Frank Gimnázium kamarakórusa (Damjanovich Gábor, Kerekes Gábor és Stern Péter) héber dalokat adott elő, majd a

gyermeksereg részvételével ünnepi játékokra került sor. Végül imával zárult az összejevetel, amelynek sikeres megrendezése Steuermann Antalnénak, Surányiné Benedikt Verának, Grünbaum Andornak, Siklós Artúrnénak és Pataki Antalnénak volt köszönhető.

Ádár hónapjának újhordja előtt Jaum kipur kótaun istentisztelet keretében emlékeztek meg a fővárosi Szentegylet (Chevra Kadisa) alapításának évfordulójáról. A város minden részéből érkezett vendégeket, az egyes körzetek vezetőit és képviselőit Steuermann Antal fogadta. Jelen volt Hevesi Sándor a Chevra Kadisa igazgatója, valamint dr. Schweitzer József főrabbi, vezetésével a magyar rabbikar számos tagja. Raj Tamás rabbi emlékbeszédében az imádság héber költeményét idézte: "Népem leánya, ne hallgass, jajkiáltástól ne vond meg hangodat".

Bellák Tiborné, a körzet egykori irodavezetője 77 éves korában halt meg. 1944-ben a nyilasok a Dunába lőtték, ám kiúszott a jeges vízből. Temetésén Raj Tamás rabbi méltatta az elhunyt érdemeit, a kántori teendőket Doff Imre látta el.

1986. Purim a Nagyuvarosban:

Zsinagógánk zsúfolásig telt kultúrtermében mindkét este hagyományos formában ülték meg a szédert. A gyermek kérdéseit (héberül, magyarul és jiddisül) Raj Rafael és Ráhel mondta el. A szédervezető Raj Tamás rabbi a haggadát magyarázatokkal fűszerezve olvasta fel. A kiddust második este Gerendai Endre kulturális előjáró énekelte. A széderesti könyv egyes részleteit mindkét este Galambos József elnökhelyettes vállalta magára. A szép összejövétel sikere Szegő Artúrnénak, a Női Tagozat elnökének és leányainak, Galambos József elnökhelyettes-nek, Patak Antalnénak, Siklós Andornénak és Grünbaum Andoréknak volt köszönhető. A gyermekszéderen több mint félszáz (3 és 14 év közötti) kisgyermek jelent meg. Raj Tamás

A Nagyfuvaros utcai körzet

rabbi bevezető tanítása után a gyermekek maguk vezették a szédert. Az asztalt is ők terítették meg a hagyományos előírásoknak megfelelően. Valamennyi résztvevő együtt mondta el az áldásokat, valamint héber és magyar nyelven a Mánistáno szövegét, amelyre az "édesapa" szerepében a legidősebb fiú, Koltai Tamás válaszolt ugyancsak héberül és magyarul. A jelképes ételek és a macesztorta elfogyasztása után együtt

énekeltek az Adir hu kezdetű széderesti dalt.

Siklós Andor és felesége két szép tóra-köntöst adományozott a zsinagóga számára. Április 12-én ünnepélyesen avatták fel ezeket, Raj Tamás rabbi beszédben üdvözölte az adományozókat. Szántó Endre hetvenedik születésnapján máfírként járult a Tóra elé. Raj Tamás rabbi köszöntötte az ünnepeltet, aki feleségével együtt kidduson látta vendégül a megjelent híveket.

A Nagyfuvaros utcai körzetben

(Kőbányai János fotója)

Áprilisban hunyt el dr. Várkonyiné dr. Fischer Klára. A jónevű pesti orvosdinasztia tagja 83. éves volt. Édesapját, dr. Fischer Lajost, a Nagyfuvaros utcai templom egyik alapítóját a "szegények orvosaként" ismerték, ő maga az egyik fővárosi gyermekorvosi rendelő vezetőjeként működött, kis betegek imádták. Gyógyító tevékenységéért magas állami kitüntetésben részesült.

Salamon Gábor

Április 19-én Salamon Miklós és feleségének Gábor nevű fia járult első ízben a Tóra elé. A 13. éves ifjú nemcsak az áldást mondta el hibátlanul, de a zsidó vallásban való jártasságáról is tanúságot tett. Ebből az alkalomból Raj Tamás, a körzet rabbija köszöntötte a gyülekezet legfiatalabb tagját.

Ugyancsak áprilisban ünnepelték Rudas Sándort 75. születésnapja alkalmából. Az ünnepelt, mint nyugdíjas az Új Élet korrektoraként tevékenykedett.

Májusban Patak Antalné körzet irodavezető, hosszabb útja előtt, kiddust adott a templomban. Raj Tamás rabbi szokásos szombati írásmagyarázata után köszöntötte a közkedvelt "Sárikát". Hochfeld Sándor, aki gyermekkorra óta volt a templom híve, 77. születésnapján ünnepélyesen járult a Tóra elé, ahol Raj Tamás rabbi köszöntötte.

A körzet Talmud Tóra növendékei péntek esténként a szombat-köszöntő istentisztelet előtt is találkoztak. A gyermekek így ismerkednek a legfőbb péntek esti imákkal és énekekkel. A

szombati gyertyákat felváltva egy-egy kislány gyújtotta meg, a kiddust és a barchesz fölszeletelését pedig egy-egy kisfiú vállalta magára. A körzet süteményekkel kedveskedett a kicsinyeknek, Raj Tamás rabbi bibliai vagy talmudi történetet, mesét mondott. A gyerekek a szokásos péntek esti istentiszteleten is részt vettek. Az első alkalommal Klein György mondta a kiddust, a templomi gyertyát Surányi Eszter gyújtotta meg.

Szedő Gábor

Június 21-én avatták a zsidó közösség egyen jogú tagjává Szedő Gábort. A 13 éves ifjú máftírként járult a Tóra elé, ahol hagyományos dallammal olvasta fel a teljes prófétai szakaszt. Sík Ernő főkantor köszöntő éneke után

Raj Tamás rabbi tartott avatóbeszédet.

Istentisztelet után az ünnepelt szülei, Szedő Iván mérnök és felesége, valamint a nagyszülők, Szedő Sándor és felesége kidduson látták vendégül a megjelenteket.

Gerendái Endre, a zsinagóga kulturális elöljárója és felesége augusztus 20-án ünnepelte házasságkötésének 25. évfordulóját.

Október 10-én a kicsinyek maguk készítette zászlókkal felszerelve érkeztek a zsinagógába. A színes zászlókon zsidó jelképek: Dávid-csillag, menóra, héber betűk voltak láthatók. Az ünnepi körmenetben a felnőttek és a közelmúltban bár micvóvá avatott ifjúk Tórával, a kisebbek zászlóval, vagy Tóra-díszekkel vettek részt. A menet élén két "nagyobb" fiú, Koltai Tibor és Róna András haladt, kezükben égő gyertyával. Az asszonyok — hagyományos szokás szerint — cukorkával dobálták meg a kicsinyeket, akik örömmel szedegették fel azokat. Végül Raj Tamás rabbi intézett rövid beszédet a nyitott táliszok alatt gyülekező gyermekekhez, édességet osztott szét köztük és Isten áldását kérte rájuk, szüleikre és az egész gyülekezetre. A Szimchász Tauró halvacsorán ünnepélyes keretek között látták vendégül a Tóra vőlegényei a templom híveit. Az étkezés utáni ima előtt Steuermann Antal elnök üdvözölte a chászánokat: Raj Tamás rabbist, Schhrötter Mártont és Goldmann Imrét. Klein Iván énekelt hagyományos héber dalokat Klein Ervin kíséretével. Az ünnepi vacsora megrendezése Galambos József elnökhelyettesnek, Szegő Artúrnénak, a Nőcsoport elnökasszonyának és lányainak, valamint Grünbaum Andornak és

A Nagyfuvaros utcai Körzetben

feleségének, Herendi Tamás Ervinnek, Steuermann Antalnénak és Siklós Andornénak volt köszönhető.

November elsején, Börésisz szombatján avatták nagykorúvá Grünwald Györgyöt. A tóra előtt, Sík Ernő főkantor imája után, Raj Tamás rabbi köszöntötte. Istentisztelet után az ifjú szülei és nagyapja nagyszabású kiddust adott a népes gyülekezet számára.

Siklós Andor és felesége november 8-án ünnepelték házasságkötésük 40.

évfordulóját a zsinagógában.

Decemberben Gerendái Endre kulturális elöljáró nyitotta meg a chanukka ünnepséget, majd Raj Tamás rabbi mondott beszédet. A Talmud Tóra növendékei ünnepi dalokat énekeltek és szavalatokkal örvendeztették meg a közönséget. Tóth Emil kántor héber és jiddis dalsokrot adott elő, nagy sikerrel. "Az élő trenderli" című jelenetben a gyermekek a pörgettyű héber betűit öltötték magukra. Végül Jancsó Miklós Kossuth-díjas filmrendező mutatta be új filmjét, amelyet legutóbb, a sátrak ünnepén Olaszliszván készített Raj Tamás rabbi és a körzet Talmud Tóra-növendékeinek közreműködésével.

Adám Emilné születésnapja alkalmából kiddust adott a Nagyfuvaros utcai zsinagógában. A szokásos írásmagyarázat után a körzet rabbija köszöntötte az ünnepeltet.

TEPLOMI IMAIDŐK

2022. jún. 10. – jún. 17.

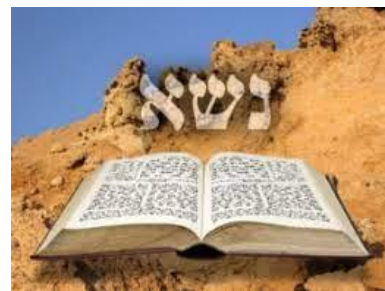
	Reggel	Este
10. péntek	7,00	19,00
11. szombat	8,00	20,45
12. vasárnap	8,00	19,00
13. hétfő	7,00	19,00
14. kedd	7,00	19,00
15. szerda	7,00	19,00
16. csütörtök	7,00	19,00
17. péntek	7,00	19,00

Gyertyagyújtás legkésőbbi időpontja BP.-en:

jún. 10. péntek	20,21
jún. 17. péntek	20,25

Szombat kimenetele:

jún. 11. szombat	21,43
jún. 18. szombat	21,47

ESEMÉNYEK

Gervai László pénteken tartott Jahrzeit-ot édesapja után. A reggeli imádkozás befejeztével Tikunt adott ebből az alkalomból.

Csütörtökön ismét Gervai László tartott Jahrzeit-ot, ezúttal édesanyja után. A reggeli imádkozás befejeztével Tikunt adott

Emberbarát klub

IDŐSEK KLUBJA

Következő klubrendezvényt, melyen angol nyelvtanulásra és társalgási gyakorlatra is van lehetőség, június 15-én, **szerdán délelőtt 11 órától** tartjuk a földszinti klubteremben.

Zinner Jutka klubvezető

SÁVUOT A ZSINAGÓGÁNKBAN

Az ünnep alkalmából ebben az évben is a hagyományoknak megfelelően virágdiszbe öltöztettük zsinagógánkat.

Az ünnep első napján, vasárnap, Shaul Chájim Glitzenstein rabbi és felesége Muski rebecen sávuoti szokások részeként tejes-kidduson látták vendégül körzetünk szép számban jelenlévő tagjait. A roskadásig megterített asztalok ételeit a rabbi és felesége készítették. Saláták, sütemények, tésták, palacsinták voltak az ebéd részei, melyeket jóízűen fogyasztottak a résztvevők.

Sávuot második napján, a Mázkiron is sok hittestvérünk vett részt.

Köszönet Bognár Zsuzsának, Kalapos Juditnak, Balogh Jánosnak és Földiák Tibornak a zsinagóga feldíszítéséért, valamint mindazoknak, akik segítségükkel és munkájukkal hozzájárultak az ünnep zavartalan lebonyolításához!

Hetiszakaszunk – Nászó (4Mózes 4:21–7:89.) – több alapvető témával foglalkozik. Miután a leviták körében megejtett népszámlálás adatait és a Szentélyszolgálatban kifejtett tevékenységük módozatait részletezi, a szakasz a fogadalomtevő (Názir) törvényéről, majd a hűtlenséggel vádolt házastárs ellen lefolytatott vizsgálatról szól, majd a Hajlék felavatásával és a törzsfőnökök által hozott egységes áldozatok ismertetésével fejeződik be. www.zsido.com

MAGYAR RABBI-TÖRTÉNETEK

Valamikor 1946-ban izraelita vallásos félórát tartottak a rádióban.

— „És minden fiaid: *vöchol bajnojich*, az Úr tanítványai lesznek, ez áll Ézsaiás próféta 4. fejezetének 13. versében” — idézte a Bibliát a vallásos félórát tartó rabbi, és beszédében kifejtette a bibliai szöveghez fűzött gondolatokat. Amikor a vallásos félóra befejeződött, az ellenőrző fülkében ülő műsorfelügyelő, a sok mindent tudó Gyöngyi László átkapcsolt a stúdióba:

— Tisztelendő főrabbi úr, tessék várni egy pillanatra.

Odasietett a stúdióból kilépő lelkészhez, és szerényen megjegyezte:

— Elnézést kérek, a bibliai idézetbe apró kis hiba csúszott. Ugyanis a héber szöveg eredeti olvasata nem: *vöchol bajnojich*, hanem *vöchol bonájich*...

A rabbi meghökkenve bámult Gyöngyire. Csakugyan igaz, ő nem az eredeti szövegből, hanem a hagyomány szerinti átértelmezésből idézett.

— Köszönöm, hogy figyelmeztetett — nyújtotta a kezét. — Csak azt mondja meg nekem, Ön honnan tudja ezt ilyen pontosan?

— Honnan tudom? — méltatlankodott Gyöngyi.

— Hogyhogy honnan tudom? Én vagyok a műsorfelügyelő!

A Makkabi kiadó által megjelentetett könyvből

Kiadja: Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet ✉
Budapest. 1084 Nagy Fuvaros utca 4. ☎ 334 27 31
✉ nagyfuvaros@gmail.com

Felelős kiadó: Streit Sándor Szerkesztő: Andrassy Béla